

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vétetnek fel.

Felölös szerkesztő:
NEMES JÓZSEF dr.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 k. 50 f.
Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A városok kongresszusa.

Baja, május 19.

A magyar városok kongresszusának egyetemes ülésén, amelyen városunkat Vojnics Ferenc dr. polgármester képviselte, f. hó 18 án olvasták fel a lapunkban már ismerttetett határozati javaslatot, amely megokolja, hogy miért szükséges a városi polgárság szervezése és mi a tömörülés célja.

A városi polgárság egyetemének a tömörülését mi is szükségesnek és célszerűnek tartjuk. A befejezéshez közeledő háboru után mindenki új életet vár, szebbet, jobbat, igazabbat az eddiginél. Új vérkeringést, okosabb berendezkedést, egyenlőbb jog és teherelosztást, az erők és források fokozottabb kihasználását óhajtja és kívánja a városi polgárság.

Ezer és ezer terv merül fel az emberi agyakban, melyekkel átakarják teremteni a »viselt világot«. S egy már is bizonyos, hogy a háboru után az eddigi gazdasági és társadalmi berendezkedés revízió alá fog kerülni.

Ámde arról, hogy országunk és a városok dolga miként változzanak meg háboru után, tán kissé korai még tanácskozni.

Mert, ha a városok tömörülésével a meglevő politikai pártok mellé nem is céloztatik új politikai párt alakítása, annyi tény, hogy a városi lakosságot most a háboru alatt a »má«-nak, a határozati javaslatban foglalt óhajoknál és vágyaknál még súlyosabb problémái foglalkoztatják, amelyek égetően sürgős kielégítést várnak.

Bárzy polgármester a városok politikai sulytalanságáról panaszkodott. Ha a városok politikai sullyal akarnak birni, akkor első sorban ne csak a politikai hatalom kiterjesztésére törekedjenek, hanem igyekezzenek szervezetükkel a városi lakosság ohajaival, igényeivel és vágyaival összhangzásba jönni és a városi lakosság aktuális kérdéseivel intenzíven foglalkozni.

Ma a városi lakosságot legközelebről érdekli az a kérdés, miképp lesz a közel jövőben a városi lakosság lisztellá-

tása a legcélszerűbben és legkevésbé hátrányosan biztosítva?

Minő módon lesz a városi lakosság fa-, szén- és koksztelése az őszi és téli évszakra fedezve s minő árban, hogy az árdrágítás hullámai fejük felett össze ne csapjanak?

Hogyan és mikor juthat a városi polgárság cukorilletményéhez rendszeresen és fennakadás nélkül?

Ezekre és a kapcsolatos élelmezési kérdésekre óhajtunk a városok kongresszusától elsősorban választ.

Ha a kongresszus ebben az irányban is kifejti közhasznu működését, akkor egy lépést tett előre a városok szervezete politikai sulytalanságának leküzdésére.

Vizutak és vizierők.

A háboru által fölvetett nemzetközi tanulságok egyike az, hogy a belső vizek fölhasználásának óriási jelentősége van. Minden álamban kiderült, hogy a vasutak nem elégségesek, ha a lehető legnagyobb közlekedési teljesítményekről van szó, és hogy a honvédelem szempontjából elsórangu szükséglet a vasutak kiegészítése mesterséges vizutakkal, amelyek nem kopnak úgy, mint a sínek és nem emésztenek annyi szenet, mint a mozdonyok. Hasonlóképp sok tekintetben megnyilvánult a »fehér szén«, a villamosságát átalakított vizierő fölénye a fekete szénhez szemben, amelyet állandóan fejteni kell és túlerhelt közlekedési eszközökön kell sokszor nagy távolságokból szállítani, míg a vizierő — ha egyszer üzemben van — öntevékeny és mindig a helyszínen dolgozik. Mindezek okán csaknem minden álamban élénk propaganda indult meg vizutak megteremtésére és a vizierők kihasználására.

Ami a vizutakat illeti, a nyugati és északi német folyamrendszerek eszményi összeköttetéseit méltán irigylik az ántánt államai. Az egyik, még hiányzó összeköttetéseit, a Rajna-Duna-, esetleg a Majna-Duna- csatornát a bajor képviselőház a háboru alatt 650 millió márka költséggel megszavazásával biztosította. Ausztria-Magyarországban a Duna-Odera csatornát bizonyos mértékben a köz európai egységesítő törekvések szimbólumául fogják föl. Ujabbban egy Duna-Elba csatornát is fölvetették. Az ántánt államaiban is sokat foglalkoznak csatorna tervekkel. Franciaországnak sok vizutja van (a Nantes-, Bordeaux- és Charente-cso-

port), de ezeknek nincs közvetlen összeköttetésük és így a háboruban nem sok szolgáltatást tettek. Most arról beszélnek, hogy a főbb kikötőket (Marseille, Cette, Toulouse, Bordeaux) széles csatorna révén összekötik a folyókkal, különösen az északkeletiekkel, amelyek Belgium és a Rajna felé gravitálnak. A francia vizutak elszigeteltségének végzetes következményei lettek volna, ha a németek megszállták volna Havret és ezzel elvágták volna Páris egyetlen tengeri összeköttetését. Anglia csatornái szintén el vannak szigetelve és teljesen elavultak. Oaszországban Milano városa engedélyt kapott arra, hogy csatornát létesítsen Velencével, a város a költségek kétharmadát viseli. Svájcban Genf városa akar összeköttetést szerezni a Rajnával és a Rhone-val.

A vizierők kihasználása a háboru alatt sürgős szükségletté vált minden olyan államban, amely szénbehozatalra szorul. Franciaország a három háborus évalatt 700,000 lóerejű viziműveit 800,000 lóerejűvé fokozta. Ezzel lehetővé vált, hogy a hegyi vidékeken háborus fémpárt rendezzen be és évente kb. két millió tonna szenet megtakarítson. Franciaország rendelkezésre álló vizerőit összesen 58 millió lóerőre becsülik. Olaszország a háboru előtt a maga 4—5 millió lóerejéből körülbelül 1 milliót kiépített. Hogy a háboru alatt ez mennyire fokozódott, arról nincsenek adataink. A vízjogi engedélyek kiosztását évekig erősen korlátozták, mert az volt a terv, hogy a vizierőket államosítják és egy nemzeti terv szerint építik ki. Mióta azonban a nagy szénhiány már a hadfölszerelési ipart is veszélyezteti, minden nap olvashatunk lapjainkban vízengedélyek megadásáról. Svédországban és Norvégiában a vízi erők fölhasználása folyton előbbre halad. Svájcban, ahol — hihetetlen! — állítólag csak 2 millió lóerő állna rendelkezésre, azt tervezik, hogy ezt az erőt az államvasutak villamosítására, villamos acéltermelésre és lég nitrogén előállítására fogják felhasználni. Az új rendszerű lég nitrogén ipar, amely nemcsak a központi hatalmaknak, hanem egyebütt is föllendült, egyáltalán új ösztönzést adott a vizierők kihasználásának. Bajorországban a birodalmi kamara biztosította a Walchensee-erőművek megalakítását, amely 60,000 lóerőt fog produkálni. Ausztria-Magyarország sem fog elmaradni dús vizerőink kihasználásában.

— Pénzüzetek vasárnapi munkaszünetének felfüggesztése. A kereskedelemügyi miniszter közölte a szegedi kereskedelmi és iparkamarával, hogy a badikölcsön jegyzés előmozdítása érdekében megengedte, hogy a bankok és pénzüzetek a folyó évi május hó 12 étől június hó 12 e közé eső vasárnapokon pénztárait nyitva tarthassák és hivatalaikban akadálytalanul dolgozhassanak.

A „Bajai Hirlap“ telefonjelentése.

Budapestről jelentik ma lapunknak:

Stockholm. A semleges államok követségei utasítást kaptak kormányaiktól, hogy Pétervárra menjenek, mivel ott komoly zavargásoktól tartanak.

*

A »Progrés« c. francia lapban megjelent az első békekiáltvány, amely azt hangoztatja, hogy a hadviselő feleknek békét kell kötniök, Franciaországnak le kell mondania területi hódításokról és más nemzetek megsemmisítéséről.

*

Boroevics tábornok kijelentette, hogy meg van elégedve a hadműveletek eddigi eredményével, a jövőt nem tudhatja, de reméli, hogy az olaszok ezután sem fognak sikert elérni.

*

Stürgh gyilkosa ügyében ma este hirdetik ki az ítéletet.

*

Dénes ügyben ma délelőtt tartották meg a vád és védbeszédeket, estére lesz az ítélethirdetés.

*

Thomas francia municiósziniszter vizsdatért Oroszországból és odanyilatkozott, hogy Pétervárral nem szociálistákat talált, hanem anarchistákat.

*

Az orosz munkás- és katonatanács végrehajtóbizottsága kijelentette, hogy bár elveti a különbség eszméjét, de általános békét kíván és nem azonosítja magát a kormány programjával.

A gabonahiány pótlása.

E cím alatt Seultéy Ferenc vármegyei alispán a »Bács megye« legutóbbi számába cikket írt, amelyet a vármegye élelmezési viszonyait érintő nagy jelentőségénél fogva szó szerint itt közlünk:

A rendelkezésekre álló tartalék legfeljebb még két hónapra elég; holott, ha az eddig kiutalt waggon havi illetményt megkaptam volna, augusztusig minden baj nélkül gondoskodhattam volna az összes igények kielégítéséről.

Semmi esetre sem fogok az Országos Közélelmezési Hivatal előleges kedvezőtlen döntésébe belenyugodni. Elvégre itt nemcsak 80–100.000 ezer ember ellátásáról van szó, hanem a jövő évben remélhető 10.000.000 métermázsas termény biztosításáról. Már pedig a lakosság az erélyes rekvirálások folytán annyira ki van pusztítva mindenéből, hogy ha a gazdasági munkások, hadifoglyok, katonai munkásosztályok élelmezésénél segítségére nem sietek, képtelen lesz a mezői és különösen az aratási munkákat elvégezni.

A termelő vármegyét a nem — termelőkkel egyenlő elbánásban részesíteni nem lehet; s még ha számtalan más vármegyében

éheznének is, a Bácskában ennek megtörténnie nem szabad, mert az ország egy tekintélyes részének insége járna a jövőben a nyomában.

Fel fogok tehát használni minden eszközt, ki fogom kérni a főispán ur hathatós támogatását is, hogy az eddig kiutalt lisztet a jövőben is megkapjam.

Mint hogy azonban a nyomasztó országos helyzetre való tekintettel mégis megtörténhetik, hogy fáradozásom eredménytelen lesz, e helyről is legyen szabad figyelmeztetni mindenkit, hogy a gabona és lisztkészletével a legtakarékosabban bánják, mert a legnagyobb nélkülözéseknek, sőt inségnek lehet kitéve.

A közélélmezéssel kapcsolatban meg kell még említenem, hogy tervbe vettem a legfontosabb élelmi cikkek árának maximálását, illetve újra — maximálását, mivel a múlt évben megállapított árak ma már elavultak.

Habár többször kifejtett álláspontom szerint csakis az országos maximálástól és ezzel kapcsolatban az eladási kényszer behozatalától várható igazi üdvös eredmény, ennek hiányában még sem zárkozhatom el a helyi maximálástól, mivel kölömben az árakat a spekuláció és a külföldi ügynökök a végtelenig felhajtják.

Az ide vonatkozó javaslatok beszerzése folyamatban van és néhány nap múlva abban a helyzetben leszek, hogy határozatomat meghozhassam.

A kis iparos.

Első sorban azon önálló anyagi helyzetének megerősítésére lesz szükség, akik hadbavonulásukkal tönkrementek vagy érzékenyebb anyagi károkat szenvedtek.

Rengeteg pénz kell. Ez egy nagy fejtörés, miből kerül mindenre?

Ha országunk nagyjai, vagyoni elsőseink szívesen fizetik a hadiadót, mert az ország érdeke így kívánja, akkor nyugodtan tűrnék a külön kivett adót az iparosok, rokkantak megsegítésére azok, akik a háború okozta konjunkturákban életük, egészségük kockáztatása nélkül a harcfronton belül üzleti kötelességekkel nagy vagyonra tettek szert.

S amiért hősi halált haltak többen az önállókból, állami segítséssel a hazatérő idősebb arra érdemesekkel pótolatnának azok.

A földműves harci szolgálataiért kap földet, jutalmazták meg az iparossegédet, ne készpénzzel, hanem nyers anyaggal, gépekkel, szerszámokkal felszerelt műhellyel.

Ezen ellátások magukkal hozták a szavazati jogot is.

A megrikult iparosok sorainak pótlásáról gondoskodni óhajtandó lenne.

Ezzel összefügg országunk népességének szaporítása is.

Csalogassuk haza Amerikából a kivándoroltakat, Ausztriából a csángókat, mint azt Kőszeg már megkezdte, helyet adván 5000 bukovinai vérünknek.

Igy iparostanuló is jobban akadna.

— Srapnellrel játszott. Márxer Antal vaskuti lakos földműves, srapnellrel játszadozott, a gyújtója felrobbant és jobbkezét teljesen szétroncsolta. A bajai kórházba szállították gyógykezelés végett.

HIREK.

— **Kitüntetés halál után.** Klauber Izó népfőlkelő hadnagyot, aki az első orosz betörés alkalmával Úzsok védelmében hősi halált halt, most kitüntette a király a hadiékítménnyel és III. osztályú katonai érdamkereszttel. Az Úzsok védelmében hősi halált halt Klauber hadnagy özvegye Baján lakik, az uradalmi tejesarnok tulajdonosa.

— **Betöltendő helyek a honvéd hadapród iskolákban.** A m. kir. honvéd hadapród iskolában az 1917/18. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetmény Baja th. katonaugyosztályában 1917. évi július hó 15-ig, a délelőtti hivatalos órák alatt betekinethető.

— **Kitüntetés.** Kalmár György cs. és kir. matróz, a civil életben dunai molnár, földink, az ellenség előtt tanusított bátor magatartása elismerésül az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

— **Nagyszabású jótékonycélu hangverseny Baján.** Lapzártakor értesülünk, hogy a 30 ik honvéd gyalogezrednek — amely ezredtől nyel túlnyomóan Bajáról és környékéről nyer kiegészítést — hagyatéki és hadtörténelmi csoportja előkelő és nívós hangversenyt fog rendezni az ezred özvegyei és árvái, és pedig első sorban a bajaiak javára. A hangverseny előkészítésével a csoport parancsnoksága Dezső Lajos festőművész földinket bizta meg, aki a csoportnál teljesíti katonai szolgálatát. A nagyobb számú kitűnő szereplők közül egyelőre Kerpely Jenőt, orsz. m. kir. zeneakadémiai tanárt, világhírű gondokaművészt és Abrahám Pál zeneszerzőt, mint a modern muzsikugárda egyik kitűnő tagját említjük meg, akikhez még több művész és művésznök fog csatlakozni. Az igazán szép terv megvalósulását bizonyára nagy örömmel látja majd hangversenyt amugy is kedvelő, intelligens közönségünk.

— **Hólyagos himlő Madarason.** Csávoly, Bácsbokod és Bácsborsód után a hólyagos himlő megérkezett Madarasra is. Kellő ellátására e kellemetlen jövevénynek a megye hosszabb időre Eichhorn Péter péterrévei helyettes községi orvost rendelte ki, aki annak idején Bácsbokodon és Borsódon is végezte dr. Malcsiner Emil bajai járási orvossal karöltve a sikeres védőoltásokat.

— **Hadikölcsönjegyzés készpénz nélkül.** Az Anker élet- és járadék biztosító társaság mai hirdetésére olvasóink figyelmét felhívjuk.

— **Hirdetmény.** A cs. és kir. hadapród iskolákban magyar honos ifjak részére fenntartott és az 1917/18. iskolai év kezdetén betöltendő magyar állami alapítványi, magán-alapítványi és tandíj fizetéses helyekre való belépésre vonatkozó pályázati hirdetmény Baja th. város katonaugyosztályában 1917. évi július hó 1-ig a délelőtti hivatalos órák alatt betekinethető.

— **Betöréses lopásért elítélve.** Sterna Antalné bajai papucsosné lakásába az elmúlt hónapban, miként jelentettük, Szikora József és fiatalok társa hajnalban átkulcs segítségével behatoltak és onnét három ezer koronát elloptak. A szabadkai törvényszék e héten ítélte fellettük. Szikora Józsefet hat havi börtönre és fiatalok társát hat havi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Főmunkatárs:

BOGOVICS BÉLA.

Kézpénznélküli hadikölcsönjegyzést

lehetővé teszi

„Az Anker“ hadikölcsönbiztosítása.

Célszerű, mert a

VI-ik magyar hadikölcsön

biztosítását K 500-tól K 4000-ig formaságok és orvosi vizsgálat nélkül teljes érvénnyel az első biztosítási naptól kezdve, háboru esetére is, lehetővé teszi,

hazafias, mert a hazát a béke gyors létrejötteléhez segíti,

rendkívül olcsó, mert a magában alacsony díjköltség a hadikölcsön magas kamatozása folytán adott kézpénzmegtérítés levonásával oly csekély, mint ez **semminemű biztosításnál nem áll fenn**; kényelmes díjfizetés akár havonként, akár hetenként, sem bélyeg- sem más illetékek nincsenek.

Közelebbi felvilágosításokkal és ajánlati űrlapokkal díjmentesen szolgál

„Az Anker“ élet- és járadékbiztosító társaság
főügynöksége SZEGED, Tisza Lajos körút 23. Telefon 11-72.

KOLLÁR A. BAJA

ALAPITTATOTT 1846

TELEFON SZÁM 187

KÖNYV-, ZENEMÜ-, PAPIR-, IRÓ- ÉS
RAJZSZERKERESKEDÉSE • ÜGYVÉDI
ÉS KÖZSÉGI NYOMTATVÁNY-RAKTÁR

AZ 1900. ÉVI HELYI IPARKIÁLLITÁ-
SON ARANYÉREMMELEL KITÜNTETVE •
A BAJAI HIRLAP KIADÓHIVATALA

KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZET